

รวมกฎหมายแรงงาน

พร้อมหัวข้อเรื่อง
มาตราสำคัญ

ฉบับสมบูรณ์

อัปเดต! แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ล่าสุด

- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน
- พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์
- พระราชบัญญัติเงินทดแทน
- พระราชบัญญัติประกันสังคม
- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน
- พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

ใหม่ล่าสุด!! พ.ร.ฎ. และกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง
พร้อมหลักเกณฑ์และวิธีการตามประกาศกรมสวัสดิการฯ

รวมกฎหมายแรงงาน พร้อมหัวข้อเรื่องมาตราสำคัญ ฉบับสมบูรณ์

รวบรวมโดย

บุญร่วม เทียมจันทร์

อดีตอธิบดีอัยการฯ

ศรัญญา วิชาธรรม

ทนายความชั้น ๑ น.บ.,น.บ.ท.,น.ม.

รวมกฎหมายแรงงาน

พร้อมหัวข้อเรื่องมาตราสำคัญ ฉบับสมบูรณ์

รวบรวมโดย   บุญร่วม เทียมจันทร์, ศรีญา วิชาธรรม

ISBN   978-616-381-563-7

ราคา   329 บาท

จัดทำโดย   บริษัท อินส์พัล จำกัด

สำนักพิมพ์ THE LAW GROUP

379/13 เอกมัยคอมเพล็กซ์ ถนนสุขุมวิท 63

แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทร. 08-4875-5868, 08-9200-1303

E-mail : dp_publish@hotmail.com

www.inspal.co.th

จัดจำหน่ายโดย   บริษัท ซีอีดียูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

เลขที่ 1858/87-90 ถนนเทพรัตน แขวงบางนาใต้

เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทร. 0-2826-8000 โทรสาร 0-2826-8999

www.se-ed.com

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ห้ามคัดลอก ลอกเลียน ทำซ้ำ ทำสำเนา ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของหนังสือนี้
หรือนำไปเผยแพร่ในช่องทางต่างๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางบริษัทเป็นลายลักษณ์อักษร

โลโก้ เครื่องหมายการค้า ชื่อของสินค้าและบริการที่อ้างถึง เป็นของบริษัทนั้นๆ

คำนำ

กฎหมายแรงงานที่ใช้บังคับปัจจุบันมีอยู่หลายฉบับ ซึ่งมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการทุกขนาดและทุกประเภท อาทิ กฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายประกันสังคม กฎหมายเงินทดแทน เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะบัญญัติถึงสิทธิทางแพ่งที่นายจ้างต้องรับผิดชอบต่อลูกจ้างแล้ว ยังมีบทบัญญัติโทษทางอาญาแก่นายจ้างที่ฝ่าฝืนด้วย

กรณีมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ทางแพ่งตามกฎหมายแรงงาน คู่กรณีจะต้องเสนอคดีต่อศาลแรงงานซึ่งมีกระบวนการพิจารณาต่างจากการดำเนินคดีแพ่งทั่วไปอยู่หลายประการ นายจ้างและลูกจ้างจึงควรที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ถ่องแท้ ทั้งนี้ เพื่อเกิดประโยชน์แก่ตน

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานไว้อย่างครอบคลุม อีกทั้งได้สรุปหัวข้อเรื่องมาตราสำคัญไว้ด้วยแล้ว เพื่อสะดวกแก่การจดจำ ค้นคว้า และการใช้งาน

เหมาะสำหรับนิสิต นักศึกษา ครู อาจารย์ ทนายความ ตำรวจ ทหาร ผู้พิพากษา อัยการ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการแรงงานทั้งไทยและต่างชาติ นายจ้าง ลูกจ้าง งานบุคคล และผู้ที่จะสอบเข้าหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และในองค์กรต่างๆ รวมถึงประชาชนทั่วไป

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนผลงานหนังสือของข้าพเจ้าด้วยดีเสมอมา

ด้วยความปรารถนาดี

บุญร่วม เทียมจันทร์
ศรัณญา วิชาวรรณ

สารบัญ

	มาตรา	หน้า
พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑	๑ - ๖	๑๓
หมวด ๑ บททั่วไป	๗ - ๒๒	๒๑
หมวด ๒ การใช้แรงงานทั่วไป	๒๓ - ๓๗	๓๐
หมวด ๓ การใช้แรงงานหญิง	๓๘ - ๔๓	๓๙
หมวด ๔ การใช้แรงงานเด็ก	๔๔ - ๕๒	๔๓
หมวด ๕ ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด	๕๓ - ๗๗	๔๘
หมวด ๖ คณะกรรมการค่าจ้าง	๗๘ - ๙๑	๖๑
หมวด ๗ สวัสดิการ	๙๒ - ๙๙	๗๑
หมวด ๘ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	๑๐๐ - ๑๐๗ (ยกเลิก)	๗๕
หมวด ๙ การควบคุม	๑๐๘ - ๑๑๕/๑	๗๖
หมวด ๑๐ การฝึกงาน	๑๑๖ - ๑๑๗	๘๒
หมวด ๑๑ ค่าชดเชย	๑๑๘ - ๑๒๒	๘๓
หมวด ๑๒ การยื่นคำร้องและการพิจารณาคำร้อง	๑๒๓ - ๑๒๕/๑	๙๒
หมวด ๑๓ กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง	๑๒๖ - ๑๓๘	๙๖
หมวด ๑๔ พนักงานตรวจแรงงาน	๑๓๙ - ๑๔๒	๑๐๖
หมวด ๑๕ การส่งหนังสือ	๑๔๓	๑๐๙
หมวด ๑๖ บทกำหนดโทษ	๑๔๔ - ๑๕๙	๑๑๐
บทเฉพาะกาล	๑๖๐ - ๑๖๖	๑๒๐
อัตราค่าธรรมเนียม		๑๒๓

รวมพระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับคุ้มครองแรงงาน ๑๒๕

ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการยื่นแบบแสดงสภาพการจ้าง
และสภาพการทำงานต่อพนักงานตรวจแรงงาน ตามมาตรา ๑๑๕/๑
แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๙)
พ.ศ. ๒๕๖๘ ๑๓๖

	มาตรา	หน้า
พระราชกฤษฎีกากำหนดระยะเวลาเริ่มดำเนินการจัดเก็บ เงินสะสมและเงินสมทบกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๘	๑ - ๕	๑๔๐
กฎกระทรวงกำหนดอัตราเงินสะสมและเงินสมทบ กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๘		๑๔๓
กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการสงเคราะห์แก่ลูกจ้าง ในกรณีที่ลูกจ้างออกจากงานหรือตาย พ.ศ. ๒๕๖๗		๑๔๖
กฎกระทรวงกำหนดค่าล่วงเวลาและค่าตอบแทน การทำงานที่เกินวันละแปดชั่วโมง ในงานเฝ้าดูแลสถานที่ หรือทรัพย์สินอันเป็นหน้าที่การทำงานปกติของลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๘		๑๕๑
ระเบียบคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์ อัตราเงินที่จะจ่าย และระยะเวลาการจ่าย พ.ศ. ๒๕๖๕		๑๕๔
หมวด ๑ หลักเกณฑ์การจ่ายเงินสงเคราะห์		๑๕๖
หมวด ๒ การพิจารณาคำขอ และอัตราการจ่ายเงินสงเคราะห์		๑๖๐
หมวด ๓ ผู้มีอำนาจอนุมัติ และระยะเวลาการจ่ายเงินสงเคราะห์		๑๖๓
หมวด ๔ การคืนเงินกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง		๑๖๕
บทเฉพาะกาล		๑๖๖
ระเบียบคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ที่มีการแก้ไข ยกเลิก และเพิ่มเติม		๑๖๗
ระเบียบคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ว่าด้วยการนำส่งเงินสะสม เงินสมทบ และเงินเพิ่มเข้ากองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๗		๑๖๘

มาตรา	หน้า
ระเบียบคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ว่าด้วยการให้ลูกจ้างในกิจการที่มีได้อยู่ในบังคับ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๗	๑๗๕
ระเบียบคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินเงินสะสมและเงินสมทบ ที่นายจ้างต้องนำส่งกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๗	๑๗๘
ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง แบบหนังสือกำหนดบุคคลผู้จะพึงได้รับเงิน จากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง กรณีลูกจ้างตาย	๑๘๒
ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาและการเปรียบเทียบผู้กระทำความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ความปลอดภัยในการทำงาน คุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ และแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘	๑๘๕
หมวด ๑ การพิจารณาดำเนินคดี	๑๙๑
หมวด ๒ การดำเนินคดีเปรียบเทียบ	๑๙๙
หมวด ๓ การดำเนินคดีขึ้นพนักงานสอบสวน	๒๐๗
หมวด ๔ การรายงานผลการดำเนินคดี	๒๑๐
บทเฉพาะกาล	๒๑๑
ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยการตรวจสอบสถานประกอบกิจการ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ พ.ศ. ๒๕๖๘	๒๑๘
พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘	๑ - ๙
หมวด ๑ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง	๑๐ - ๒๐
หมวด ๒ วิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน	๒๑ - ๓๓
หมวด ๓ การปิดงานและการนัดหยุดงาน	๓๔ - ๓๖

	มาตรา	หน้า
หมวด ๔ คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์	๓๗ - ๔๔	๒๕๓
หมวด ๕ คณะกรรมการลูกจ้าง	๔๕ - ๕๓	๒๕๘
หมวด ๖ สมาคมนายจ้าง	๕๔ - ๘๕	๒๖๓
หมวด ๗ สหภาพแรงงาน	๘๖ - ๑๑๑	๒๗๔
หมวด ๘ สหพันธ์นายจ้างและสหพันธ์แรงงาน	๑๑๒ - ๑๒๐ ตีริ	๒๙๓
หมวด ๙ การกระทำอันไม่เป็นธรรม	๑๒๑ - ๑๒๗	๒๙๘
หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ	๑๒๘ - ๑๕๔	๓๐๒
บทเฉพาะกาล	๑๖๐ - ๑๖๓	๓๑๔
รวมพระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง		
เกี่ยวกับแรงงานสัมพันธ์		๓๑๗
ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน		
เรื่อง การกำหนดคุณสมบัติของที่ปรึกษาด้านแรงงานสัมพันธ์		๓๑๙
คำสั่งกระทรวงแรงงานที่ ๓๘๕/๒๕๖๐		
เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์		
พ.ศ. ๒๕๑๘		๓๒๕
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน		
และวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒		
	๑ - ๔	๓๒๘
หมวด ๑ ศาลแรงงาน	๕ - ๑๐	๓๓๑
หมวด ๒ ผู้พิพากษาในศาลแรงงาน	๑๑ - ๒๔	๓๓๕
หมวด ๓ วิธีพิจารณาคดีแรงงาน		๓๔๗
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	๒๕ - ๓๒/๒	๓๔๗
ส่วนที่ ๒ วิธีพิจารณาคดีแรงงานในศาลแรงงาน	๓๓ - ๕๓	๓๕๑
หมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกา	๕๔ - ๕๗/๑	๓๖๑
หมวด ๕ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา		
และการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง	๕๘	๓๖๔
บทเฉพาะกาล	๕๙ - ๖๐	๓๖๕
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน		
ที่มีการแก้ไข ยกเลิก และเพิ่มเติม		๓๖๗

	มาตรา	หน้า
พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗	๑ - ๖	๓๗๔
หมวด ๑ บททั่วไป	๗ - ๑๒	๓๘๐
หมวด ๒ เงินทดแทน	๑๓ - ๒๕	๓๘๓
หมวด ๓ กองทุนเงินทดแทน	๒๖ - ๓๐	๓๘๙
หมวด ๔ คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน และคณะกรรมการการแพทย์	๓๑ - ๔๓	๓๙๒
หมวด ๕ เงินสมทบ	๔๔ - ๔๗	๔๐๑
หมวด ๖ การยื่นคำร้อง การพิจารณาคำร้อง และการอุทธรณ์	๔๘ - ๕๖	๔๐๔
หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่	๕๗ - ๖๐	๔๐๘
หมวด ๘ การส่งหนังสือ	๖๑	๔๑๐
หมวด ๙ บทกำหนดโทษ	๖๒ - ๖๖	๔๑๑
บทเฉพาะกาล	๖๗ - ๗๐	๔๑๔

กฎกระทรวงคำรักษาพยาบาลที่ให้นายจ้างจ่าย

พ.ศ. ๒๕๖๓	๔๑๗

รวมพระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับเงินทดแทน

๔๒๓

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓	๑ - ๗	๔๒๘
ลักษณะ ๑ บททั่วไป		๔๓๓
หมวด ๑ คณะกรรมการประกันสังคม	๘ - ๑๘	๔๓๓
หมวด ๒ สำนักงานประกันสังคม	๑๙ - ๒๐	๔๔๒
หมวด ๓ กองทุนประกันสังคม	๒๑ - ๒๗/๑	๔๔๓
หมวด ๔ การสำรวจการประกันสังคม	๒๘ - ๓๒	๔๔๖
ลักษณะ ๒ การประกันสังคม		๔๔๙
หมวด ๑ การเป็นผู้ประกันตน	๓๓ - ๔๕	๔๔๙
หมวด ๒ เงินสมทบ	๔๖ - ๕๓	๔๕๖
ลักษณะ ๓ ประโยชน์ทดแทน		๔๖๓
หมวด ๑ บททั่วไป	๕๔ - ๖๑/๑	๔๖๓
หมวด ๒ ประโยชน์ทดแทน		
ในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย	๖๒ - ๖๔	๔๖๙
หมวด ๓ ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร	๖๕ - ๖๘	๔๗๒

	มาตรา	หน้า
หมวด ๔ ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ	๖๙ - ๗๒	๔๗๔
หมวด ๕ ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย	๗๓ - ๗๓/๑	๔๗๖
หมวด ๖ ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร	๗๔ - ๗๕ จัตวา	๔๗๘
หมวด ๗ ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ	๗๖ - ๗๗ เบญจ	๔๘๐
หมวด ๘ ประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน	๗๘ - ๗๙/๑	๔๘๕
ลักษณะ ๔ พนักงานเจ้าหน้าที่และการตรวจตราและควบคุม	๘๐ - ๘๔/๒	๔๘๖
ลักษณะ ๕ การอุทธรณ์	๘๕ - ๙๑	๔๙๐
ลักษณะ ๖ บทกำหนดโทษ	๙๒ - ๑๐๒	๔๙๒
บทเฉพาะกาล	๑๐๓ - ๑๐๔	๔๙๗
อัตราค่าธรรมเนียม		๔๙๙
อัตราเงินสมทบท้ายพระราชบัญญัติอัตราเงินสมทบ		๕๐๐
 พระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๖๑	 ๑ - ๗	 ๕๐๔
ประกาศสำนักงานประกันสังคม		
เรื่อง กำหนดแบบคำขอลกลับเป็นผู้ประกันตน		
ตามพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๖๑		๕๐๘
ประกาศสำนักงานประกันสังคม		
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอลกลับเป็นผู้ประกันตน		
ตามพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๖๑		๕๑๑
วิธีการแสดงความประสงค์ขอลกลับเป็นผู้ประกันตนตาม มาตรา ๓๙		
ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ แนบท้ายประกาศสำนักงานประกันสังคม		
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอลกลับเป็นผู้ประกันตน		
ตามพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๖๑		๕๑๓
รวมพระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง		
เกี่ยวกับประกันสังคม		๕๑๔

	มาตรา	หน้า
พระราชกำหนดการบริหารจัดการ		
การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐	๑ - ๖	๕๓๐
หมวด ๑ บททั่วไป	๗ - ๑๖	๕๓๗
หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการ		
การทำงานของคนต่างด้าว	๑๗ - ๒๒	๕๔๑
หมวด ๓ การนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ		๕๔๕
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	๒๓ - ๒๕	๕๔๕
ส่วนที่ ๒ การประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าว		
มาทำงานกับนายจ้างในประเทศ	๒๖ - ๔๕	๕๔๖
ส่วนที่ ๓ นายจ้างนำคนต่างด้าวมาทำงานกับตนในประเทศ	๔๖ - ๔๙	๕๕๖
ส่วนที่ ๔ หน้าที่และความรับผิดชอบ	๕๐ - ๕๘	๕๖๐
หมวด ๔ การทำงานของคนต่างด้าว	๕๙ - ๗๔	๕๖๗
หมวด ๕ กองทุนเพื่อการบริหารจัดการ		
การทำงานของคนต่างด้าว	๗๕ - ๘๕	๕๗๘
หมวด ๖ มาตรการทางปกครอง		๕๘๓
ส่วนที่ ๑ การพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน		
การเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน		
และการเพิกถอนใบอนุญาตทำงาน	๘๖ - ๙๑	๕๘๓
ส่วนที่ ๒ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง	๙๒ - ๙๗	๕๘๗
หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่	๙๘ - ๑๐๐	๕๘๙
หมวด ๘ บทกำหนดโทษ	๑๐๐/๑ - ๑๓๓	๕๙๒
บทเฉพาะกาล	๑๓๔ - ๑๔๕	๖๐๖
อัตราค่าธรรมเนียม		๖๑๑
รวมพระราชกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง		
เกี่ยวกับการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว		๖๑๕

พระราชบัญญัติ

คุ้มครองแรงงาน

พ.ศ. ๒๕๔๑

(แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๘)

พระราชบัญญัติ
คุ้มครองแรงงาน
พ.ศ. ๒๕๔๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑
เป็นปีที่ ๕๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรม
ราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง
แรงงาน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

(มาตรา ๑ ชื่อ พ.ร.บ.)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครอง
แรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑”

(มาตรา ๒ วันใช้ พ.ร.บ.)

*มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด
หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

(มาตรา ๓ ยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๑๕

(๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๓๓

*มาตรา ๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๘ ก หน้า ๑ วันที่ ๒๐
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้ว
ในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้
ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

(มาตรา ๔ พ.ร.บ. นี้ห้ามใช้บังคับแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ)

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วน
ท้องถิ่น

(๒) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจ
สัมพันธ์

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง จะออกกฎกระทรวงมิให้ใช้บังคับ
พระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแก่นายจ้างประเภทหนึ่ง
ประเภทใดก็ได้

(มาตรา ๔/๑ บุคคลที่ได้ทำงานในลักษณะจ้างเหมาบริการหรือ
ในลักษณะเดียวกัน กับหน่วยงานราชการ, รัฐ, รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กร
มหาชน ต้องได้รับค่าจ้าง วันหยุด วันลาต่างๆ และเวลาพักไม่น้อยกว่า
ที่กฎหมายแรงงานกำหนด)

*มาตรา ๔/๑ ในกรณีที่ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค
ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจ
สัมพันธ์ องค์กรมหาชน หน่วยงานของรัฐ ตามที่มีกฎหมายกำหนด

---

*มาตรา ๔/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๙)
พ.ศ. ๒๕๖๘

ได้ทำการจ้างบุคคลธรรมดาให้มาทำงานในลักษณะจ้างเหมาบริการหรือในลักษณะเดียวกัน โดยจ่ายค่าตอบแทนการทำงานสำหรับระยะเวลาการทำงานปกติเป็นรายวัน รายเดือน หรือระยะเวลาอื่น และหน่วยงานดังกล่าวเป็นผู้ควบคุม กำกับ ดูแลการทำงานของบุคคลที่มาทำงาน ให้หน่วยงานที่จ้างดำเนินการให้บุคคลดังกล่าวได้รับค่าตอบแทนการทำงาน มีวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดตามประเพณี วันหยุดพักผ่อนประจำปี วันลาป่วย วันลาคลอด วันและเวลาทำงาน เวลาพักได้ไม่น้อยกว่าตามสิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

บรรดาคดีที่เกิดจากข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานผู้ว่าจ้างกับบุคคลผู้รับจ้างงานอันเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลแรงงาน

(มาตรา ๕ คำนิยาม)

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

*“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้และหมายความรวมถึง

(๑) ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง

(๒) ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคลให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลให้ทำการแทนด้วย

---

*มาตรา ๕ นิยามคำว่า “นายจ้าง” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้นายจ้างโดยรับค่าจ้างไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร

“ผู้ว่าจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงว่าจ้างบุคคลอีกบุคคลหนึ่งให้ดำเนินงานทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของงานใดเพื่อประโยชน์แก่ตน โดยจะจ่ายสินจ้างตอบแทนผลสำเร็จแห่งการงานที่ทำนั้น

“ผู้รับเหมาขั้นต้น” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับจะดำเนินงานทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของงานใดจนสำเร็จประโยชน์ของผู้ว่าจ้าง

“ผู้รับเหมาช่วง” หมายความว่า ผู้ซึ่งทำสัญญากับผู้รับเหมาขั้นต้นโดยรับจะดำเนินงานทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของงานใดในความรับผิดชอบของผู้รับเหมาขั้นต้นเพื่อประโยชน์แก่ผู้ว่าจ้าง และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งทำสัญญากับผู้รับเหมาช่วงเพื่อรับช่วงงานในความรับผิดชอบของผู้รับเหมาช่วง ทั้งนี้ไม่ว่าจะรับเหมาช่วงกันกี่ช่วงก็ตาม

“สัญญาจ้าง” หมายความว่า สัญญาไม่ว่าเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาระบุชัดเจน หรือเป็นที่เข้าใจโดยปริยายซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่าลูกจ้างตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกบุคคลหนึ่งเรียกว่านายจ้างและนายจ้างตกลงจะให้ค่าจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้

“วันทำงาน” หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างทำงานตามปกติ

“วันหยุด” หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดประจำสัปดาห์ หยุดตามประเพณี หรือหยุดพักผ่อนประจำปี

“วันลา” หมายความว่า วันที่ลูกจ้างลาป่วย ลาเพื่อทำหมัน ลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็น ลาเพื่อรับราชการทหาร ลาเพื่อการฝึกอบรม หรือพัฒนาความรู้ความสามารถ หรือลาเพื่อคลอดบุตร

“ค่าจ้าง” หมายความว่า เงินที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกันจ่ายเป็นค่าตอบแทนในการทำงานตามสัญญาจ้างสำหรับระยะเวลาการทำงานปกติเป็นรายชั่วโมง รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือระยะเวลาอื่น หรือจ่ายให้โดยคำนวณตามผลงานที่ลูกจ้างทำได้ในเวลาทำงานปกติของวันทำงาน และให้หมายความรวมถึงเงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างในวันหยุดและวันลาที่ลูกจ้างมิได้ทำงาน แต่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับตามพระราชบัญญัตินี้

“ค่าจ้างในวันทำงาน” หมายความว่า ค่าจ้างที่จ่ายสำหรับการทำงานเต็มเวลาการทำงานปกติ

“อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ” หมายความว่า อัตราค่าจ้างที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

*“อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ” หมายความว่า อัตราค่าจ้าง ที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดขึ้นในแต่ละสาขาอาชีพตามมาตรฐาน ฝีมือ

**“อัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐาน” (ยกเลิก)

“การทำงานล่วงเวลา” หมายความว่า การทำงานนอกหรือ เกินเวลาทำงานปกติหรือเกินชั่วโมงทำงานในแต่ละวันที่นายจ้างลูกจ้าง ตกลงกันตามมาตรา ๒๓ ในวันทำงานหรือวันหยุด แล้วแต่กรณี

“ค่าล่วงเวลา” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เป็นการตอบแทนการทำงานล่วงเวลาในวันทำงาน

“ค่าทำงานในวันหยุด” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้ แก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานในวันหยุด

“ค่าล่วงเวลาในวันหยุด” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้ แก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานล่วงเวลาในวันหยุด

“ค่าชดเชย” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเมื่อ เลิกจ้าง นอกเหนือจากเงินประเภทอื่นซึ่งนายจ้างตกลงจ่ายให้แก่ลูกจ้าง

“ค่าชดเชยพิเศษ” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ ลูกจ้างเมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุดลงเพราะมีเหตุกรณีพิเศษที่กำหนดใน พระราชบัญญัตินี้

---

*มาตรา ๕ นิยามคำว่า “อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ” เพิ่มโดย พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

**มาตรา ๕ นิยามคำว่า “อัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐาน” ยกเลิกโดยพระราช บัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

“เงินสะสม” หมายความว่า เงินที่ลูกจ้างจ่ายเข้ากองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง

“เงินสมทบ” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายสมทบให้แก่ลูกจ้างเพื่อส่งเข้าสมทบกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง

“พนักงานตรวจแรงงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

(มาตรา ๖ อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน)

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานตรวจแรงงาน กับออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

การแต่งตั้งพนักงานตรวจแรงงาน จะกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยก็ได้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

(มาตรา ๗ การเรียกร้อง การได้มาซึ่งสิทธิประโยชน์ของลูกจ้าง)

มาตรา ๗ การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ลูกจ้างพึงได้ตามกฎหมายอื่น

(มาตรา ๘ แต่งตั้งพนักงานกฎหมายว่าต่าง แยกต่างให้ลูกจ้าง)

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เพื่อมีอำนาจฟ้องคดีหรือแก้ต่างคดีแรงงานให้แก่ลูกจ้างหรือทนายโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตาย และเมื่อกระทรวงแรงงานแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ก็ให้มีอำนาจกระทำการได้จนคดีถึงที่สุด

(มาตรา ๙ นายจ้างไม่คืนหลักประกันหรือไม่จ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้าง)

*มาตรา ๙ ในกรณีที่นายจ้างไม่คืนหลักประกันที่เป็นเงินตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ไม่จ่ายเงินกรณีนายจ้างบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้าตามมาตรา ๑๗/๑ หรือไม่จ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา

*มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด และเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๗๐ หรือไม่จ่ายเงินกรณีนายจ้างหยุดกิจการตามมาตรา ๗๕ หรือค่าชดเชยตามมาตรา ๑๑๘ ค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าหรือค่าชดเชยพิเศษตามมาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๒๐/๑ มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๒๒ ให้นายจ้างเสียดอกเบี้ยให้แก่ลูกจ้างในระหว่างเวลาผิดนัด ร้อยละสิบห้าต่อปี

ในกรณีที่นายจ้างจงใจไม่คืนหรือไม่จ่ายเงินตามวรรคหนึ่งโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร เมื่อพ้นกำหนดเวลาเจ็ดวันนับแต่วันที่ถึงกำหนดคืนหรือจ่าย ให้นายจ้างเสียเงินเพิ่มให้แก่ลูกจ้างร้อยละสิบห้าของเงินที่ค้างจ่ายทุกระยะเวลาเจ็ดวัน

ในกรณีที่นายจ้างพร้อมที่จะคืนหรือจ่ายเงินตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง และได้นำเงินไปมอบไว้แก่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเพื่อจ่ายให้แก่ลูกจ้าง นายจ้างไม่ต้องเสียดอกเบี้ยหรือเงินเพิ่มตั้งแต่วันที่นายจ้างนำเงินนั้นไปมอบไว้

(มาตรา ๑๐ ห้ามนายจ้างเรียก - รับหลักประกันการทำงานจากลูกจ้าง)

*มาตรา ๑๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง ห้ามมิให้นายจ้างเรียกหรือรับหลักประกันการทำงานหรือหลักประกันความเสียหายในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นเงิน ทรัพย์สินอื่นหรือการค้ำประกัน

---

*มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยบุคคลจากลูกจ้าง เว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานที่ทำนั้นลูกจ้างต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินหรือทรัพย์สินของนายจ้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่นายจ้างได้ ทั้งนี้ ลักษณะหรือสภาพของงานที่ให้เรียกหรือรับหลักประกันจากลูกจ้าง ตลอดจนประเภทของหลักประกัน จำนวนมูลค่าของหลักประกัน และวิธีการเก็บรักษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่นายจ้างเรียกหรือรับหลักประกัน หรือทำสัญญาประกันกับลูกจ้างเพื่อชดเชยความเสียหายที่ลูกจ้างเป็นผู้กระทำ เมื่อนายจ้างเลิกจ้าง หรือลูกจ้างลาออกหรือสัญญาประกันสิ้นสุดอายุให้นายจ้างคืนหลักประกันพร้อมดอกเบี้ย ถ้ามิให้แก่ลูกจ้างภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายจ้างเลิกจ้างหรือวันที่ลูกจ้างลาออก หรือวันที่สัญญาประกันสิ้นสุดอายุ แล้วแต่กรณี

(มาตรา ๑๑ หนึ่งบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินของนายจ้าง)

*มาตรา ๑๑ หนึ่งที่เกิดจากเงินที่นายจ้างต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงินที่ต้องชดเชยกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างตามมาตรา ๑๓๕ ให้ลูกจ้างหรือกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน แล้วแต่กรณี มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของนายจ้างซึ่งเป็นลูกหนี้ในลำดับเดียวกับบุริมสิทธิในค่าภาษีอากรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

---

*มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒)

(มาตรา ๑๑/๑ ให้ถือว่าผู้ประกอบการเป็นนายจ้างของคน
ที่มาทำงาน)

*มาตรา ๑๑/๑ ในกรณีที่ผู้ประกอบการมอบหมายให้บุคคล
หนึ่งบุคคลใดเป็นผู้จัดหาคนมาทำงานอันมิใช่การประกอบธุรกิจจัดหา
งาน โดยการทำงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดในกระบวนการผลิตหรือ
ธุรกิจในความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ และโดยบุคคลนั้นจะเป็น
ผู้ควบคุมดูแลการทำงานหรือรับผิดชอบในการจ่ายค่าจ้างให้แก่คนที่มา
ทำงานนั้นหรือไม่ก็ตาม ให้ถือว่าผู้ประกอบการเป็นนายจ้างของคน
ที่มาทำงานดังกล่าว

ให้ผู้ประกอบการดำเนินการให้ลูกจ้างรับเหมาค่าแรงที่
ทำงานในลักษณะเดียวกันกับลูกจ้างตามสัญญาจ้างโดยตรง ได้รับสิทธิ
ประโยชน์และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ

(มาตรา ๑๒ นายจ้างเป็นผู้รับเหมาช่วง)

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้รับเหมาช่วง ให้ผู้รับเหมา
ช่วงถัดขึ้นไป หากมี ตลอดสายจนถึงผู้รับเหมาขั้นต้นร่วมรับผิดชอบ
ผู้รับเหมาช่วงซึ่งเป็นนายจ้างในค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด
ค่าล่วงเวลาในวันหยุด ค่าชดเชย ค่าชดเชยพิเศษ เงินสะสม เงินสมทบ
หรือเงินเพิ่ม

ให้ผู้รับเหมาขั้นต้นหรือผู้รับเหมาช่วงตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิ
ไล่เบี้ยเงินที่ได้จ่ายไปแล้วตามวรรคหนึ่งคืนจากผู้รับเหมาช่วงซึ่งเป็น
นายจ้าง

---

*มาตรา ๑๑/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๑

(มาตรา ๑๓ กิจการที่เปลี่ยนแปลงตัวนายจ้าง)

*มาตรา ๑๓ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงตัวนายจ้าง หรือในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคลและมีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง โอน หรือควบกับนิติบุคคลใด หากมีผลทำให้ลูกจ้างคนหนึ่งคนใดไปเป็นลูกจ้างของนายจ้างใหม่ การไปเป็นลูกจ้างของนายจ้างใหม่ดังกล่าว ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้างคนนั้นด้วย และให้สิทธิต่างๆ ที่ลูกจ้างมีอยู่ต่อนายจ้างเดิมคงมีสิทธิต่อไป โดยนายจ้างใหม่ต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่อันเกี่ยวกับลูกจ้างนั้นทุกประการ

(มาตรา ๑๔ นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างตามกฎหมาย)

มาตรา ๑๔ ให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างให้ถูกต้องตามสิทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่พระราชบัญญัติที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(มาตรา ๑๔/๑ สัญญาจ้างที่ทำให้นายจ้างได้เปรียบลูกจ้าง)

**มาตรา ๑๔/๑ สัญญาจ้างระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ระเบียบ หรือคำสั่งของนายจ้างที่ทำให้นายจ้างได้เปรียบลูกจ้างเกินสมควร ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สัญญาจ้าง ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นมีผลใช้บังคับเพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี

---

*มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

**มาตรา ๑๔/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

(มาตรา ๑๕ นายจ้างต้องปฏิบัติต่อลูกจ้างชาย - หญิงเท่ากัน)

มาตรา ๑๕ ให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างชายและหญิงโดยเท่าเทียมกันในการจ้างงาน เว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้

(มาตรา ๑๖ ห้ามนายจ้างฯ ล่วงเกินทางเพศต่อลูกจ้าง)

*มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้นายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ตรวจงานกระทำการล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศต่อลูกจ้าง

(มาตรา ๑๗ สัญญาจ้างระหว่างนายจ้าง - ลูกจ้าง)

*มาตรา ๑๗ สัญญาจ้างย่อมสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในสัญญาจ้างโดยมิต้องบอกกล่าวล่วงหน้า

ในกรณีที่สัญญาจ้างไม่มีกำหนดระยะเวลา นายจ้างหรือลูกจ้างอาจบอกเลิกสัญญาจ้างโดยบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นหนังสือให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบในเมื่อถึงหรือก่อนจะถึงกำหนดจ่ายค่าจ้างคราวหนึ่งคราวใด เพื่อให้เป็นผลเลิกสัญญากันเมื่อถึงกำหนดจ่ายค่าจ้างคราวถัดไปข้างหน้าก็ได้ แต่ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวล่วงหน้าเกินสามเดือน ทั้งนี้ให้ถือว่าสัญญาจ้างทดลองงานเป็นสัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาด้วย

---

*มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

การบอกเลิกสัญญาจ้างตามวรรคสอง นายจ้างอาจจ่ายค่าจ้างให้ตามจำนวนที่จะต้องจ่ายจนถึงเวลาเลิกสัญญาตามกำหนดที่บอกกล่าวและให้ลูกจ้างออกจากงานทันทีได้

การบอกกล่าวล่วงหน้าตามมาตรา^{๑๑}นี้ไม่ใช่บังคับแก่การเลิกจ้างตามมาตรา ๑๑๙ แห่งพระราชบัญญัติ^{๑๒}นี้ และมาตรา ๕๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(มาตรา๑๗/๑ สัญญาจ้างไม่มีกำหนดเวลา ตาม ม.๑๗ ว.๒ นายจ้างต้องจ่ายเงินให้ลูกจ้างถ้าบอกเลิกสัญญาโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า)

*มาตรา ๑๗/๑ ในกรณีที่นายจ้างบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้าให้ลูกจ้างทราบตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง ให้ นายจ้างจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างเป็นจำนวนเท่ากับค่าจ้างที่ลูกจ้างควรจะได้รับนับแต่วันที่ให้ลูกจ้างออกจากงานจนถึงวันที่การเลิกสัญญาจ้างมีผลตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง โดยให้จ่ายในวันที่ให้ลูกจ้างออกจากงาน

---

^{๑๑}มาตรา ๑๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

(มาตรา ๑๘ นายจ้างต้องแจ้งการดำเนินการหรือส่งเอกสารต่ออธิบดีหรือพนักงานแรงงาน)

*มาตรา ๑๘ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้นายจ้างต้องแจ้งการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือส่งเอกสารต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายหรือพนักงานตรวจแรงงาน นายจ้างจะแจ้งหรือส่งด้วยตนเอง ทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

(มาตรา ๑๙ การคำนวณระยะเวลาทำงานของลูกจ้าง)

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณระยะเวลาการทำงาน of ลูกจ้างตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นับวันหยุด วันลา วันที่นายจ้างอนุญาตให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของลูกจ้าง และวันที่นายจ้างสั่งให้ลูกจ้างหยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง รวมเป็นระยะเวลาการทำงาน of ลูกจ้างด้วย

---

*มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒)

(มาตรา ๒๐ นับระยะเวลาทำงานทุกช่วงของลูกจ้างเข้าด้วยกัน)

มาตรา ๒๐ การที่ลูกจ้างไม่ได้ทำงานติดต่อกันโดยนายจ้างมีเจตนาที่จะไม่ให้ลูกจ้างนั้นมีสิทธิใดตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่านายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงานในหน้าที่ใด และการจ้างแต่ละช่วงมีระยะเวลาห่างกันเท่าใดก็ตาม ให้นับระยะเวลาการทำงานทุกช่วงเข้าด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการได้สิทธิของลูกจ้างนั้น

(มาตรา ๒๑ นายจ้างออกค่าใช้จ่ายการดำเนินการ)

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้นายจ้างต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายให้นายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้น

(มาตรา ๒๒ การคุ้มครองแรงงานในงานบางประเภท)

มาตรา ๒๒ งานเกษตรกรรม งานประมงทะเล งานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล งานที่รับไปทำที่บ้าน งานขนส่ง และงานอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจะกำหนดในกฎกระทรวงให้มีการคุ้มครองแรงงานกรณีต่างๆ แตกต่างไปจากพระราชบัญญัตินี้ก็ได้